

بسمه تعالی

حکیده زندگینامه آیت الله سید محمد علی قاضی طباطبائی

❖ ولادت و تحصیلات

سال ۱۲۹۳ هـ ش در تبریز متولد شد. تحصیلات مقدماتی علوم دینی را از مادر و عموی خود میرزا اسدالله در مدرسه طالبیه تبریز فرا گرفت. در سال ۱۳۱۶ ش. هنگام قیام مردم تبریز، به اتفاق پدرش و به دلیل مبارزه، به تهران تبعید شد و پس از چند ماه توقف اجباری در تهران و ری به تبریز بازگشت. در سال ۱۳۱۸ ش. برای ادامه تحصیل به حوزه علمیه قم رفت و از آیات عظام، گلپایگانی، حجت، صدر، بروجردی و امام خمینی درس آموخت. در سال ۱۳۲۸ ش. راهی حوزه علمیه نجف اشرف شد و در درس آیات عظام، حکیم، عبدالحسین رشتی، میرزا باقر زنجانی، بجنوردی و علامه محمد حسین کاشف الغطاء شرکت کرد و در سال ۱۳۳۱ ش. مجدداً به تبریز مراجعت نمود. آیت الله قاضی در دوران مرجعیت و زعامت امام خمینی نماینده تام الاختیار ایشان بود.

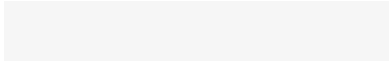
❖ مبارزات سیاسی

با شروع نهضت اسلامی در سال ۱۳۴۱ ش. مبارزات او علیه رژیم پهلوی اوج گرفت. ابتدا در زندان قزل قلعه زندانی شد و سپس به شهرهای بافت، کرمان و زنجان تبعید گردید. همچنین مدت سه ماه به سبب فشارها و ضربات روحی و جسمی، در یکی از بیمارستانهای تهران بستری

شد. بعد از خارج شدن از بیمارستان به عراق تبعید شد و یک سال در آنجا ماند. پس از یک سال به ایران بازگشت و به هدایت مردم و تبلیغ اسلام پرداختند.

همچنان که در تلاشهای علمی کوشا بودند، در مبارزات سیاسی نیز شرکت فعالانه داشتند. آن شهید بزرگوار دارای روحیه انقلابی و اراده ای خلل ناپذیر بودند و در پرونده قطوری که ساواک در مورد ایشان تهیه کرده، این نکته مشهود است. شرکت علنی و بارز آن شهید در مبارزات سیاسی از سالهای ۴۱ و ۴۲ همزمان با آغاز نهضت اسلامی شروع می شود و ایشان یکی از رهبران و پایه های نهضت در آذربایجان بودند که در جریان همین مبارزات دستگیر و در زندان قزل قلعه تهران زندانی شدند. آیت الله شهید قاضی به اتهام اینکه در خلال بحث پیرامون حکومت اسلامی و جنایات اسرائیل در یک سخنرانی علنی نام امام را به عظمت و عزت بر زبان آورد به مدت شش ماه به بافق کرمان تبعید شد. پس از آن به بهانه دیگری شش ماه، دیگر به زنجان تبعید شد. شهید قاضی در تبریز تنها نماینده تام الاختیار حضرت امام خمینی بوده و نقش ایشان در شکل دادن به مبارزات مردم تبریز نیز شایان توجه است. بنابراین محور مبارزه در آذربایجان شرقی و مرکز مبارزات، مسجد شعبان بود که شهید قاضی طباطبائی امامت آنجا را عهده دار بودند. شهید قاضی در مبارزه از همه جلوتر و فوق العاده محبوب و مورد احترام بودند و به همین دلیل دسایس دشمنان و منحرفین از اسلام علیه ایشان کارگر نمی شد. نفوذ ایشان به حدی بود که اگر روزی را در آذربایجان تعطیل اعلام می کردند بدون شک آن روز همه جا بحال تعطیل در می آمد. آیت الله شهید قاضی جزو اولین کسانی بود که در آذربایجان اعلامیه خلع شاه از سلطنت را امضا کرد. ساواک با صرف بودجه های ویژه جریانات مخالف ایشان در تبریز را تقویت می کرد تا اثرات فعالیت های ایشان را در زمینه سازی برای انقلاب خنثی کند.

در ماههای قبل از پیروزی انقلاب، رهبری جریانات حاد سیاسی، برپایی تظاهرات و تشکیل مجالس، همه بر عهده این شهید بزرگوار بود و ایشان اولین امضاء کننده اعلامیه ۲۹ بهمن ۵۶ در چهلیم شهدای قم بود. مرحوم آیت الله شهید قاضی همیشه سد مستحکمی در مقابل خطوط انحرافی در جریانات ضد انقلابی بود و از اوان پیروزی انقلاب علیه جریانات منحرف و وابسته نظیر خلق مسلمان افشاگریهای لازم را می نمود و منحرفان با وجود ایشان قدرت و جرأت ابراز وجود پیدا نمی کردند. خدمات ایشان بعد از پیروزی انقلاب نیز شایسته ت وجه بسیار است.

❖ اولین نماز جمعه

مرحوم شهید قاضی طباطبایی بلافاصله بعد از پیروزی انقلاب از طرف امام به سمت امام جمعه تبریز منصوب شدند و اولین نماز جمعه را در این شهر بزرگ برپا کردند. ایشان همچنین کمیته های انقلاب اسلامی آذربایجان شرقی و غربی را تشکیل دادند و نقش زیادی در راه اندازی استانداریها، فرمانداریها و ادارات استان ایفا نمودند. مرحوم قاضی همچنین زحمات زیادی برای رسیدگی به محرومان و مستضعفین متحمل شدند.

❖ شهادت

شهادت آیت الله قاضی طباطبایی در دهم آبان ۱۳۵۸ مصادف با عید سعید قربان می باشد، وقتی نماز عید را اقامه می کرد. وی در خطبه نماز گفت:

«مرا تهدید به قتل می کنند، من از شهادت نمی ترسم و آماده ام. از خدا می خواهم.»

در همان روز، مجاهد عظیم الشان آیت الله قاضی طباطبایی بعد از ادای فریضه نماز مغرب و عشاء و در حال مراجعت از مسجد به منزل مورد هجوم عوامل سرسپرده استکبار تحت نام گروه فرقان قرار گرفته و شربت شهادت نوشید.

و مجاهدی دیگر از ذریه امیرالمومنین قدم به مسلخ عشق گذاشت و جان گرانبایه خود را که سالها در مجاهده و تلاش گذرانده بود، در پیشگاه حضرت حق در طبق اخلاص نهاد. و نامش به عنوان اولین شهید محراب در کنار نام شهدای انقلاب اسلامی به ثبت رسید و گروهک فرقان مسئولیت این ترور را بر عهده گرفت.

❖ مقالات

آن شهید بزرگوار بدلیل تسلطی که به زبان عربی داشت مقالاتی به زبان عربی برای مجلات کش و رهای عربی نیز می نگاشت. مقالات زیادی از ایشان در مجلات مصر چاپ شده است، مطالعات

تبلیغاتی ایشان به تصریح دوستان و آشنایان کم نظیر و اطلاعات ادبی ایشان بسیار وسیع بود. آثار قلمی با ارزشی از ایشان به یادگار مانده است که برخی از آنها ذیلاً ذکر می‌گردد:

۱. الاجتهاد و التقليد (عربی، خطی)
۲. الفوائد (فقهی، تاریخی)
۳. خاندان عبدالوهاب (فارسی، خطی)
۴. کتاب فی علم الکلام (عربی، خطی)
۵. فصل الخطاب فی تحقیق اهل الکتاب (عربی، خطی)
۶. السعاده فی الاهتمام علی الزیاره (عربی، خطی)
۷. اجوبه الشبهات الواهیه (فارسی، خطی)
۸. رساله فی اثبات وجود الامام فی کل زمان «ع» (عربی، خطی)
۹. سفرنامه بافت (فارسی، خطی)
۱۰. المباحث الاصولیه (عربی، خطی)
۱۱. حاشیه بر کتاب رسائل شیخ انصاری «ره»
۱۲. حاشیه بر کتاب مکاسب شیخ انصاری «ره»
۱۳. حاشیه بر کتاب کفایه الاصول آخوند خراسانی
۱۴. تقریرات اصول آیت الله حجت کوه کمری
۱۵. قضا در اسلام
۱۶. صدقات امیرالمؤمنین و صدیقه طاهره «علیهماالسلام»
۱۷. ذکر حدیقه الصالحین در (الذریعه الی تصانیف الشیعه) شیخ آقا بزرگ تهرانی.

۸. رساله در دلالت آیه تطهیر بر اهل بیت « علیه م السلام »

۱۹. رساله در اوقات نماز

۲۰. رساله در مباحله

۲۱. رساله فی مساله الترتب

۲۲. رساله در نماز جمعه

۲۳. تعلیقات بر کتاب الفردوس الاعلی تألیف علامه شیخ محمد حسین کاشف الغطاء (عربی، مطبوع)

۲۴. تحقیق درباره اربعین حضرت سیدالشهداء (ع) (فارسی، مطبوعات)

۲۵. تعلیقات بر کتاب انوار نعمانیه تألیف سید نعمت الله جزایری (عربی، مطبوع)

۲۶. مقدمه و تعلیق بر تفسیر جوامع الجامع طبرسی (عربی، مطبوع)

۲۷. تعلیقات بر کتاب اسلام صراط مستقیم (فارسی، مطبوع)

۲۸. تعلیقات بر کتاب کنزالعرفان (عربی، خطی)

۲۹. مقدمه بر کتاب صحائف الابرار کاشف الغطاء (عربی، مطبوع)

۳۰. آثار تاریخی آیت الله العظمی حکیم (فارسی، مطبوع)

۳۱. مقدمه بر تنقیح الاصول مرحوم حاج میرزا آقا، متوفی در شهر یور

۳۲. مقدمه بر کتاب مرآت الصلوه

۳۳. پیشگفتار بر علم امام علامه طباطبایی

۴. مقدمه بر کتاب معجزه و شرائط آن

۳۵. مقدمه بر کتاب جنه المأوی اثر کاشف الغطاء (عربی، مطبوع)

۳۶. پاورقی بر تعلیقات کتاب اللوامع الالهیه فی المباحث الکلامیه اثر جمال الدین مقداد بن عبدالله الاسدی السیوری الحلی (عربی، مطبوع)

۳۷. اضافات و تعلیقات بر کتاب (انیس الموحدی ن) ملا محسن نراقی.

۳۸. تحقق در ارث زن از دارائی شوهر (فارسی، مطبوع)

۳۹. علم امام علی علیه السلام (فارسی، مطبوع)

۴۰. مقدمه بر العقائد الوثنیة فی الدیانة النصرانیة (عربی، مطبوع)

۴۱. ترجمه مسائل قندهاریه از فارسی به عربی اثر کاشف الغطاء

۴۲. مقدمه بر تاریخ ابن ابی الثلج بلخی (عربی، خطی)

۴۳. مقالات متعدد چاپ شده در مجلات عربی

۴۴. مراسلات با مرحوم علامه کاشف الغطاء

منبع: حقیقت مغفول، نشر شاهد، تهران-۱۳۷۵

پیام امام خمینی (ره) به مناسبت شهادت شهید محراب آیت الله قاضی

طباطبائی

بسمه تعالی

با کمال تأسف ضایعه ناگوار شهادت عالم مجاهد، حجت الاسلام و المسلمین آقای حاج سید محمد علی قاضی طباطبائی رحمت الله علیه را به عموم مسلمانان متعهد و علمای اعلام مجاهد و مردم غیور و مجاهد آذربایجان و خصوص بازماندگان این شهید

سعید تسلیت عرض و از خداوند متعال صبر انقلابی برای مجاهدین راه حق و اسلام خواستارم .

ملت عزیز برومند ایران و آذربایجان غیرتمند عزیز باید در این مصیبت‌های بزرگ که نشانه شکست حتمی دشمنان اسلام و کشور و عجز و ناتوانی و خودباختگی آنان است، هر چه بیشتر مصمم و در راه هدف اعلاى اسلام و قرآن مجید بر مجاهدت خود افزوده و از پای ننشینند تا احقاق حق مستضعفین از جباران زمان بنمایند.

عزیزان من ! در انقلابی که ابرقدرتها را به عقب رانده و راه چپاولگری آنان را از کشور بزرگ بسته است این ضایعات و ضایعات بالاتر اجتناب ناپذیر است . ما باید از کنار این وقایع با تصمیم و عزم و خونسردی بگذریم و به راه خود که راه جهاد فی سبیل الله است، ادامه دهیم .

شهادت در راه خدا و ند زندگی افتخار آمیز ابدی و چراغ هدایت برای ملت‌هاست .

روح الله الموسوی الخمینی

۱۳۵۸/۸/۱۰ شمسی